



طراحی لباس فانتزی با استفاده از آثار نائوم گابو

شادی طایفی^۱، مژگان بهشتی^۲، نوید خالصی^۳، صدیقه حسن جعفری^۴

چکیده

مکتب کنستراکتیویسم نوعی هنر انتزاعی ناب مبتنی بر عناصر حجم گونه می‌باشد. نائوم گابو هنرمند این سبک مجسمه‌سازی را از تکرار فرم‌گرایانه نجات داد و در اشاره به عناصر فرمی ارزش توصیفی خط را بر شمرد و به آن برتری بخشید. لباس فانتزی زائیده مجالس بالماسکه است که در طول قرون بر مبنای اغراق و اسطوره‌پردازی بیشتر در لباس‌ها شکل گرفته است. لباس‌هایی که در این پروژه طراحی شده است الهام گرفته از آثار نائوم گابو می‌باشد که ویژگی‌های سبک کنستراکتیویسم را در خود جای داده است و در غالب لباس فانتزی مفهومی خاص را بیان می‌کند که صرفاً نه از نظر کاربردی بلکه از نظر پوشش لباس قابل اجرا است.

مقدمه

مراحل انجام کار ظرافت‌ها، امکانات و البته مشکلات به درستی درک گردد. در این مسیر سعی شد لباس‌های طراحی شده بیشترین شباهت را به آثار گابو داشته باشد.

مراحل اجرا

پس از تأیید موضوع و انجام مطالعات پیرامون آثار نائوم گابو و پژوهشی در موضوعات مشابه پرداخته شده در زمینه لباس، تعداد ۳۰ طراحی اولیه زده شد. از

طراحی لباس فانتزی فرصتی است برای نوآوری و شکستن مرزهای متداول و کلیشه‌های رایج و دستیابی به بیان‌هایی تازه و نو از این رو بسیاری از طراحان لباس مطرح جهان حداقل در بخشی از عمر خویش به این مقوله پرداخته‌اند. این هنرمندان گاه به سوی فرم و یا رنگی در طبیعت رفته‌اند و از آن ایده گرفته‌اند و گاه از دستاوردهای هنری نقاشان و مجسمه‌سازان بهره جسته‌اند. در این میان می‌توان به طراحانی اشاره نمود که از آثار نقاشانی چون مندریان، پیکاسو و... تاثیر گرفته‌اند.

نائوم گابو به لحاظ سختیت دستاوردهایش با نیازهای روزگار ما از هنرمندان شاخص به شمار می‌رود و می‌توان در زمره پیشروان جدید قلمداد می‌گردد. از این رو با تاثیر از آثار وی می‌توان لباس‌هایی متناسب نیازهای جامعه مدرن طراحی نمود. بدهی است مجموعه مطالعات تئوری و طراحی‌های صورت گرفته در این پروژه نمی‌تواند همه ارزش‌های نهفته در آثار نائوم گابو را به خدمت بگیرد و سلیقه و بذاعت شخصی مجری طرح نیز در شکل‌گیری نتیجه نهایی بی‌تاثیر نیست.

از میان هنرمندان پیشرو آثار نائوم گابو از جایگاه خاصی به لحاظ هماهنگی با شرایط و زندگی امروز دارد و به نظر می‌رسد هنوز آنگونه که باید از دستاوردهای هنری وی در طراحی لباس استفاده نگردیده است و از سویی نقش توجه به طراحی لباس فانتزی می‌تواند به بروز خلاقیت و پدیدار گشتن افق‌های جدید در طراحی لباس انجامد.

در این میان می‌توان از هنرمندان و طراحان لباسی صحبت به میان آورد که با ساخت و سازهای جدید هنر معماری، نقاشی، مجسمه و... را لباس‌های کاربردی و غیر کاربردی هنر ناب طراحی لباس را نشان دادند؟ طراحی لباس فانتزی لباسی است برای جشن شبانه که با یک موضوع بخصوصی مطابقت داشته باشد مانند یک دوره تاریخی یا یک موقعیت جغرافیایی یک کلاس اجتماعی یا حتی داستان‌های خیالی. لباس فانتزی واژه‌ای است که اغلب در بریتانیا و امریکا برای توصیف لباس‌های قدیمی بسیار شیک و غیرعادی به کار می‌رود. سنت پوشش لباس‌های فانتزی مربوط به قرن‌ها پیش بوده و فرهنگ‌های مختلف را در سراسر جهان معرفی می‌کند. در حقیقت لباس فانتزی زائیده مجالس بالماسکه‌ای است که در طول قرون سعی بر مبنای اغراق و اسطوره‌پردازی بیشتر در لباس‌ها بوده است. مطالعه تئوری خصوصیات سبک کنستراکتیویسم از یک سو و بررسی ویژگی‌های لباس فانتزی از سوی دیگر در نهایت به طراحی لباس فانتزی بر اساس آثار نائوم گابو انجامید تا در



شکل ۱- استری برد





دوخت لباس آن و ساختن حجم مجسمه در جای خودش گفته خواهد شد. طراحی استری برد بر روی بوم ۷۰×۱۰۰ می‌باشد که بر روی آن عکس‌های آثار ناتوم گابو چسبانده شده است.

مواد مورد استفاده در کار دوخت لباس‌ها و همچنین نمونه پارچه‌ها از جمله سیم مفتولی، نوار اریب طلائی، فوم سفید، حریر ارگانزا، ساتن طلائی، نخ گلابتون و... برای تزئین مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

طرح‌های نهایی

۱- طرح شماره (۱)

برای این طرح از دو مجسمه الهام گرفته شده تا در صورتی که یک طرح به نتیجه نرسید، از طرح دوم استفاده شود.

قسمت اصلی لباس که حجم به آن متصل می‌شد یک لباس دکلتزه از جنس پارچه ساتن آمریکایی سفید است با دامن پنج طبقه با جنس تور ارگانزای سفید که در هر دو طرح مشترک بود. اولین حجم از زیر بغل پهلوی سمت چپ لباس شروع و تا سر شانه سمت راست ادامه و در قسمت پشت طرح حرکت کرده تا در نقطه شروع تمام شود. برای این کار ابتدا الگوی اولیه را با فوم ۰/۵ سانتی‌متری روی مانکن طراحی کرده و خطوط رگه‌دوزی روی آن مشخص شد. چون فوم را نمی‌توان به راحتی اوزمان داد الگوی فوم روی کاغذ الگو منتقل کرده پس از کپی کردن هر کدام از خطوط رگه‌دوزی از سمت لبه خارجی آن ۰/۶ سانتی‌متر اوزمان داده شد. (این مقدار اوزمان اندازه دوخته رگه‌دوزی است.)

بین این طرح‌ها که به مرحله‌ی اتود رنگی و بررسی جهت اجرای دوخت رسید، ۵ طراحی نهایی اجرا گردید.

حجم‌های انتخابی باید دارای ویژگی‌های زیر می‌بود تا قابلیت اجرا روی لباس را داشته باشد:

- قابلیت پوشیدن لباس البته نه از نظر کاربردی بلکه به منظور پوشش را داشته باشد.

- قابلیت اجرای فرم‌ها با ابزار و مواد متناسب با لباس را دارا باشد.

- حجم‌های ایجاد شده بر روی لباس دور از طرح‌های انتخاب شده از آثار ناتوم گابو نباشد و بیشترین حس اولیه را در برخورد با آثار این هنرمند ایجاد کند.

- رنگ‌های استفاده شده در این لباس‌ها، سه رنگ مشکی، طلائی، سفید است که رنگ‌های انتخابی برگرفته از آثار ناتوم گابو می‌باشد.

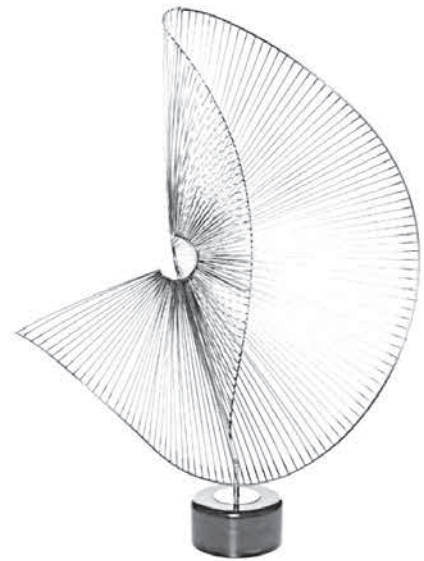
پس از انجام این مراحل مواد و مصالح مورد نیاز جهت دوخت لباس با توجه به ویژگی آنها تهیه و جمع‌آوری گردید.

مواد استفاده شده در لباس باید دارای استحکام، قابلیت انعطاف‌پذیری، سفتی و فرم‌دهی جهت ایجاد حجم باشد. مانند: سیم مفتولی، فنرهای مخصوص خیاطی در لباس عروس و شب، انواع لایه‌ها، پارچه‌های مویی، طلق، ژلاتین و تافت جهت آهاردهی به پارچه، پارچه‌های ارگانزا و تورهای آهاردار مژگان، فوم، پارچه‌های ساتن آمریکایی طلائی، مشکی، سفید، نوار اریب طلائی، نخ‌های گلابتون طلائی و نقره‌ای و همچنین مواد و مصالح یک دست از لباس‌ها که بنا به خلاقیت و متفاوت بودن از جنس مجسمه استفاده شد که مواد مورد استفاده آن در توضیح



شکل ۲- نمونه اتودهای اولیه





شکل ۳- نمونه الهام گرفته شده، اتود رنگی و دوخت نهایی مدل شماره (۱)

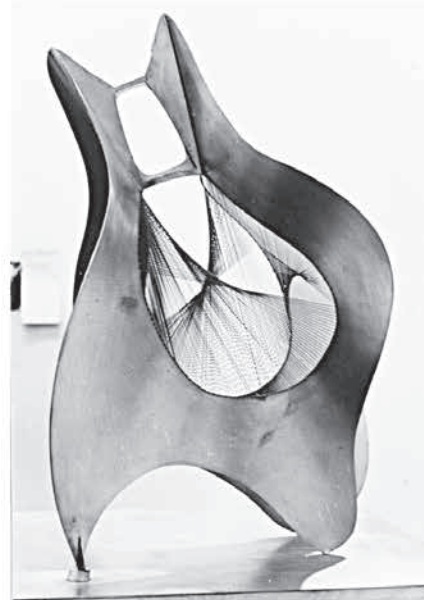
شده روی آن پیاده گشته است. در حین انجام کار چون خطوط رگه‌دوزی حالت اریب داشت و با شکل حرکت اندام از زیر بغل تا سر شانه و چرخش آن به سمت پشت هم‌خوانی پیدا نمی‌کرد حجم به حالت صحیح روی بدن قرار نگرفت. در مرحله بعد خطوط رگه‌ها طبق گردش حجم دور بدن دوخته شد و تعداد رگه‌ها هم کمتر از قبلی بود ولی باز هم آن حجم مناسب به دست نیامد. بنابراین بعد از چند مرحله آزمون و خطا از طرح دوم جهت ایجاد حجم استفاده شد که از یک دایره بزرگ که وسط آن یک دایره خالی می‌شد استفاده شد برای تهیه الگوی آن ابتدا یک دایره بزرگ از الگو به قطر ۷۰ سانتی‌متر برش زده شد و از این دایره مشخص و یک دایره کوچکتر به اندازه دور گردن رسم و آن را چیده و یکی از شعاع‌های دایره را نیز برش زده تا الگو قابلیت شکل‌گیری طبق مجسمه نائوم گابو

قابل ذکر است که خطوط رگه‌دوزی ابتدا می‌بایست با روش نوژن‌دوزی دوخته می‌شد اما بعد از انجام این روش و جمع شدن پارچه به دلیل آن که روی اریب پارچه قرار می‌گرفت و نتیجه مطلوب نداشت از روش رگه‌دوزی استفاده شد. طبق طرح نائوم گابو چون در این مجسمه از سیم‌های اریب مانند استفاده شده بود و حالت توری داشت می‌بایست از پارچه‌ای استفاده می‌شد تا این حالت را ایجاد کند. همچنین برای آهارتر شدن پارچه ارگانزای از ژلاتین و تافت استفاده شده است. به این ترتیب که ژلاتین‌ها را داخل آب حل گردید و پارچه داخل آن قرار گرفت و پس از خشک شدن پارچه به آن تافت زده شد. پس از تهیه قسمت زیرین لباس (لباس اصلی) آن را تن مانکن کرده و حجم آماده



شکل ۴- نمونه الهام گرفته شده برای طراحی، اتود رنگی و دوخت نهایی مدل شماره (۲)





شکل ۵- نمونه الهام گرفته شده برای طراحی، اتود رنگی و دوخت نهایی مدل شماره (۳)

برای تهیه الگوی مورد نظر از دو دایره کامل استفاده شد. برای حجم‌دهی به این دایره‌ها یکی از شعاع‌ها چیده شد تا قابلیت حرکت روی سرشانه‌ها را داشته باشد. برای هر طرف از آستین برای اینکه گردی مورد نظر با جنس کاغذ الگو و یا فوم در نمی‌آمد ابتدا از جنس طلق استفاده شد. در آوردن الگوی آستین با جنس طلق امکان‌پذیر شد ولی یکی از عیب‌های آن شکست طلق در زیر پارچه بود. به همین دلیل به جای طلق از روش دیگری استفاده شد به این ترتیب که برای بهتر فرم گرفتن الگو از ۳ لایه مویی که به وسیله چسب پودر زانفیکس به هم چسبانده شد استفاده گردید. برای اینکه لایه هویی ضخیم بود و باعث ضخامت بیش از حد لبه آستین می‌گردید هر لایه ۱ سانتی‌متر از لایه رویی کوچکتر گرفته شد. پس از انجام این مراحل برای گرد مانند لبه‌های کار سیم‌های مفتولی با چسب حرارتی

را داشته باشد. الگو با سنجاق روی مانکن پیاده شد و با توجه به تجربه‌ی قبلی خطوط رگه‌دوزی طبق چرخش الگو روی اندام رسم گردید و مکان دوخت آنها و اتصال حجم روی بدن و نقاط موازنه جهت سهولت دوخت روی الگو علامت‌گذاری شد. سپس پارچه‌ی ارگانزای را با ژلاتین آهار داده شد از دو لایه آن الگوی آماده شده را برش زده شد خطوط رگه‌ها با نخ گلابتون طلایی دوخته شد و داخل رگه‌ها با سیم مفتولی پر گردید.

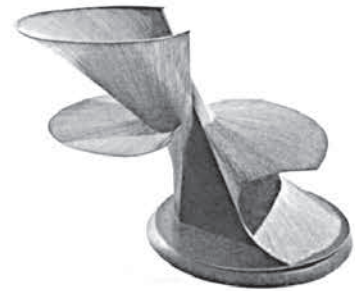
۲- طرح شماره (۲)

در این لباس طرح اصلی روی آستین پیاده شد.



شکل ۶- نمونه الهام گرفته شده برای طراحی، اتود رنگی و دوخت نهایی مدل شماره (۴)





شکل ۷- نمونه الهام گرفته شده برای طراحی، اتود رنگی و دوخت نهایی مدل شماره (۵)

چسبانده شد تا فرم دلخواه که گردی لازم را داشته باشد. پس از آماده شدن حجم مورد نظر برای روکش آن از پارچه ساتن طلایی استفاده گردید که لبه‌های داخل کار به صورت گردی کوچک با نوار اریب طلایی دوخت شد. برای وصل دو آستین از وسط خط جلو و پشت بدن قسمت درز پشت به هم دوخته شد و در قسمت جلو با چسب اپل جهت باز و بسته شدن آن دوخته شد تا از سمت آستین بازی لازم را داشته باشد و به راحتی روی بدن قرار بگیرد. برای لباس زیری کار ابتدا طرح تأیید شده به صورت دکلته که در قسمت دامن به صورت پف دار گرد بود دوخت شد ولی به دلیل اینکه خود آستین گرد و دامن آن نیز طرح گرد پف دار داشت شکل زیبایی را با آستین نداشت به همین دلیل لباس زیر آن تغییر داده شد و لباس از جنس ساتن آمریکایی مشکی به صورت دکلته تنگ دوخت شد و روی آن حریر مشکی چین دار از قسمت دکلته داده شد. دلیل انتخاب رنگ مشکی جذابیت ایجاد شده در کنار رنگ طلایی آستین بود.

۴- طرح شماره (۴)

برای این لباس چون قابلیت حجم دار شدن با موادهای موجود را نداشت تصمیم بر این گرفته شد تا طرح مورد نظر با الهام از مجسمه نائوم گابو از جنس پارچه نباشد و مانند مواد مجسمه ساخته شود به این ترتیب دو لباس مجزا برای این طرح در نظر گرفته شد که لباس رو از جنس مجسمه و با همان نحوه ساخت شود.

برای ساخت این کار که به شکل نوار سفید خمیده بر روی بدن بود برای انجام قالب اصلی از سیم‌های مسوار استفاده شد. مسوارها به فاصله ۱۵ سانتی متر از هم جوش داده شد که به صورت نرده شکل درآمدند. بین مسوارها از مسوارهای خمیده شکل برای اینکه در بعضی از قسمت کار گردی لازم را به فرم بدهد به نرده اصلی جوش داده شد تا قالب اصلی در بیاید. سپس از یک لایه فرم استفاده گردید تا سطح کار با آن پوشانده شود. در این مرحله زیر ساخت اصلی فرم آماده شد.

بعد از انجام این مراحل روی فوم‌ها مواد جداکننده که به آن ژلی کت گفته می‌شود یک لایه به وسیله قلمو زده شد سپس مواد فایبرگلاس که تشکیل شده از رزین و الیاف می‌باشد زده شد به این صورت که یک لایه الیاف روی کار گذاشته سپس یک لایه رزین روی آن زده شد تا الیاف‌ها به هم چسبانده شوند. این مرحله چند مرتبه انجام شد تا لایه‌های کار محکم شود.

بعد از خشک شدن الیاف‌ها و ایجاد فرم لازم مسوارهای اطراف کار چیده شد

چسبانده شد تا فرم دلخواه که گردی لازم را داشته باشد. پس از آماده شدن حجم مورد نظر برای روکش آن از پارچه ساتن طلایی استفاده گردید که لبه‌های داخل کار به صورت گردی کوچک با نوار اریب طلایی دوخت شد. برای وصل دو آستین از وسط خط جلو و پشت بدن قسمت درز پشت به هم دوخته شد و در قسمت جلو با چسب اپل جهت باز و بسته شدن آن دوخته شد تا از سمت آستین بازی لازم را داشته باشد و به راحتی روی بدن قرار بگیرد. برای لباس زیری کار ابتدا طرح تأیید شده به صورت دکلته که در قسمت دامن به صورت پف دار گرد بود دوخت شد ولی به دلیل اینکه خود آستین گرد و دامن آن نیز طرح گرد پف دار داشت شکل زیبایی را با آستین نداشت به همین دلیل لباس زیر آن تغییر داده شد و لباس از جنس ساتن آمریکایی مشکی به صورت دکلته تنگ دوخت شد و روی آن حریر مشکی چین دار از قسمت دکلته داده شد. دلیل انتخاب رنگ مشکی جذابیت ایجاد شده در کنار رنگ طلایی آستین بود.

۳- طرح شماره (۳)

در این لباس طرح اصلی روی قسمت پهلوها و آستین قرار گرفته شد به این ترتیب ابتدا مقدار اندازه ایستایی آن از سر شانه و پهلوها روی مانکن گرفته و روی کاغذ الگو پیاده شد.

الگوی آماده شده را روی مانکن امتحان گردید. شکل آستین بنا به محدودیت در قسمت پایین آن مقداری با طرح اصلی که از روی مجسمه نائوم گابو بود تغییر داده شد برای دوخت آستین مورد نظر از جنس ساتن آمریکایی مشکی استفاده گردید. آستین از قسمت وسط درز داده شد و برای اینکه حجم مورد نظر تهیه شود از فتر مخصوص خیاطی و پارچه ژپون آهاردار به عنوان لایه داخلی پارچه اصلی استفاده گردید.

در قسمت سر شانه نیز فتر دوخته شد تا فرم تیزی و صافی شکل حفظ شود. در حین دوخت درزها ژپون نیز به آستین وصل شد برای وصل آستری به آستین به دلیل محدودیت قرار گرفتن در زیر چرخ خیاطی لبه‌های کار پس دوز گردید. برای لباس این طرح پارچه با جنس ساتن آمریکایی مشکی استفاده شد در قسمت





چه بهتر از تور ژپون و مژگان استفاده گردید. تورها چین داده شدند و در زیر کار قرار گرفتند. روی تورها اسپری تافت زده شد تا آهار بهتری داشته باشند. حلقه آستین‌های این لباس بیشتر از حد معمول باز شد در قسمت بالا تنه روی خط سینه برش‌دار طراحی شد و برای پایین تنه از دامن فون استفاده گردید که در قسمت جلوی پای راست طبق فرم مجسمه چاک بلند طراحی شد. برای دوخت کامل این لباس از ساتن امریکایی مشکی استفاده گردید.

برای وصل یقه حجم‌دار به لباس زیری به دلیل محدودیت دوخت آن در زیر چرخ خیاطی روی یقه زیری از یک نوار ایستاده استفاده شد به این صورت که نوار ایستاده به یقه زیری کار دوخته شد و یقه حجم‌دار در پشت آن پست دوز گردید. برای وصل قسمت کمر و تورهای زیر آن به لباس از کش ۳ سانتی متری استفاده شد و به صورت جداگانه روی لباس قرار گرفت.

نتیجه‌گیری

مطالعه آثار طراحان و انجام مراحل عملی از طراحی تا دوخت برخی از ویژگی‌ها و ظرفیت‌های لباس فانتزی را آشکار نمود که به ترتیب ذکر می‌گردد:

۱- می‌توان از ابزار و متریا‌هایی در دوخت لباس استفاده کرد که صرفاً قابلیت وصل شدن به لباس را ندارند ولی با شیوه‌ای دیگر از آنها برای حجم دادن به لباس استفاده می‌شود.

به طور مثال استفاده از سیم، لایه‌های سفت و محکم، طلق - یا به عبارتی هر وسیله‌ای که بتوان برای ایجاد فرم مورد نظر در قسمتی خاص از لباس برای نشان دادن طرح روی لباس استفاده کرد.

۲- تجربه در این پروژه نشان داد که می‌توان بر روی لباس از جنس مجسمه استفاده کرد نه به لحاظ اینکه کاربردی باشد ولی قابلیت پوشش و جنبه نمایشی برای نوآوری و خلاقیت در کار را به همراه داشته باشد.

۳- با توجه به محدودیت در جنس پارچه‌ها می‌توان با آزمون‌های مختلف برای سفت شدن پارچه از موادی مانند ژلاتین و اسپری استفاده کرد.

۴- لباس‌هایی که در این پروژه ارائه شده‌اند قابلیت این را دارند که آستین، یقه و حتی کمری آنها از لباس اصلی جدا شوند و روی لباس‌هایی با طرح‌های مختلف وصل شوند.

با توجه به دستاوردهای این پروژه پیشنهاد می‌شود به طراحی لباس فانتزی به عنوان روشی برای برانگیختن خلاقیت دانشجویان توجه بیشتری گردد و دانشجویان با خواص مواد و ابزار مجسمه به تجربه و عمل در این حیطه بپردازند.

پی‌نوشت

۱- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، دانشکده هنر، گروه طراحی پارچه و لباس، یزد، ایران.

منابع

۱- آرناسن، هاروارد، ۱۳۷۴، تاریخ هنر مدرن، مترجم: محمدتقی فرامرزی، انتشارات زرین.

۲- روبین، پاکزاد، ۱۳۸۱، در جستجوی زبان نو، نشر نگاه.

۳- لطفی، هیوا، ۱۳۸۷، آشنایی با مکاتب نقاشی، نشر هداسن، جلد سوم.

4- www.design.com/8/5/1390 , 12:30.

5- www.op_art.com/10/7/1390 , 11:45.

6- www.poeticmind.co.uk/6/6/1390 , 14:30.

7- www.philamusum.org/30/6/1390 , 13:00.

و فوم‌ها از زیر کار برداشته شد، سپس اضافه الیاف‌ها چیده و لبه‌های کار ساب زده شد.

بعد از انجام این مراحل مقداری از فرم اصلی بعد از خارج شدن از ارماتور (اسکلت اصلی که از جنس مسوار جوش کاری شده بود) افتاده شد. به این صورت که فاصله نوارها از اندازه تعیین شده خارج گردید.

برای رفع ایراد کار مقداری از نوار وسط مجسمه بریده شد و مجدداً با همان مصالح قبل که توضیحاتش داده شد به هم متصل گردید و در قسمت لبه‌های انتهایی فرم تصمیم بر این گرفته شد که توسط یک نوار منحنی در قسمت پشت به هم متصل شوند.

پس از ساخت فرم اصلی روی آن با پارچه پوشانده و لبه‌های پارچه روی کار چسبانده شد.

لازم به ذکر است فرم این طرح روی مانکن و در واقع بدن انسان در آورده شد است. برای آزادی حرکت دست و همچنین از این لحاظ که با قسمت‌ها سر شانه بدن تماس نداشته باشد مقداری از فرم اصلی کار نائوم گابو خارج شد و این به دلیل محدودیت بدن انسان ایجاد شد.

برای لباس زیر کار از مدل دکلت به برش زیر سینه و کمر و از جنس پارچه ساتن امریکایی مشکی استفاده گردید.

۵- طرح لباس شماره (۵)

در طرح این لباس قسمت‌های اصلی در یقه و کمر پیاده شد. برای تهیه الگوی یقه این مدل از جنس فوم استفاده گردید در قسمت جلو از وسط صورت شروع و در قسمت پشت در نزدیکی سرشانه پشت تمام شد. ارتفاع یقه حدوداً ۲۵ سانتی متر است. پس از تهیه الگوی یقه برای ایجاد فرم آن از لایه مویی استفاده گردید که ۳ ردیف لایه مویی با چسب زانفیکس به هم چسبانده شد با این تفاوت که هر لایه از لایه رویی ۱ سانتی متر کوچکتر بریده شد تا لبه کار ضخامت نامناسبی نداشته باشد.

روی لبه کار سیم مفتولی شماره ۱۸ با چسب حرارتی چسبانده شد تا گردی لازم را داشته باشد. برای پارچه اصلی یقه از ساتن امریکایی استفاده گردید که طبق اندازه الگو دوخته شد و بعد لایه کار درون پارچه قرار گرفت.

برای تهیه الگوی کمر از کاغذ الگو استفاده گردید. طبق طرح این لباس، قسمت کمر آن به صورت افقی در آورده شد. کاغذ الگو به صورت نیم دایره با پهنای حدوداً ۳۰ سانتی متر روی کمر مانکن قرار گرفت.

برای فرم کمر از لایه مویی استفاده گردید. ۳ ردیف لایه مویی مورد استفاده قرار گرفت که هر لایه ۱ سانتی متر از لایه زیری کوچکتر بریده شد. پشت لایه مویی و لبه آن با استفاده از سیم مفتولی به صورت افقی با فاصله ۱۰ سانتی متر از هم چسبانده شد.

در این روش فرم دلخواه بدست نیامد در نتیجه از روش دیگری استفاده شد و به جای لایه مویی از جنس پارچه ژپون مشکی استفاده گردید و با همان روند قبلی سیم مفتولی در پشت کار چسبانده شد.

ولی این روش نیز به دلیل سبکی پارچه نتیجه مطلوب حاصل نشد. در نتیجه از همان لایه مویی استفاده گردید با این تفاوت که به جای ۳ لایه از ۲ لایه استفاده شد و فاصله سیم‌های مفتولی زیر کار بیشتر شد تا سنگینی کار باعث افتادن فرم کمر نشود.

قابل ذکر است با توجه به روش‌های انجام شده برای قسمت کمر لباس محدودیت‌هایی در ابزار وجود داشت به همین دلیل برای رسیدن به فرم هر

